

Saksframlegg

Sak 35/23: Kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 3/Opland i 2024

Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltnemnda i region 3 vedtar en totalkvote på 12 gauper, hvorav en hunddyrkvote på 5 dyr over 1 år. Av kvoten kan det maksimalt felles 2 dyr, hvorav 1 hunddyr over 1 år, innenfor forvaltningsområdet for gaupe.

Kvoten gjelder for perioden fra 1. februar 2024 til 31. mars 2024, eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt.

Geografisk avgrensning for kvoten: Kvoten gjelder for rovviltregion 3/ Oppland.

Vi stiller følgende vilkår:

- Familiegrupper er unntatt fra jakt innenfor forvaltningsområdet for gaupe
- Jegere plikter å holde seg oppdatert på kvoten ved ringe kvotetelefonen før jaktstart hver dag og 2 ganger i løpet av dagen.
- Jegere plikter å registrere seg på Statsforvalterens SMS-varsling for lisens- og kvotejegere.

Vedtaket er fattet med hjemmel i viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16 og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11.

Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Bakgrunn for saken

Av kommentarene til rovviltforskriften fremgår det at kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd.

Ved vedtak om kvotejakt skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i området og på skade som arten gjør.

Vedtaket skal blant annet baseres på den skadereduserende effekten av kvotejakt. Jakten bør derfor rettes mot områder hvor det har vært størst tap av sau og tamrein til gaupe, jf. også forvaltningsplanen. For å unngå for stor avskyting av hunddyr bør det som hovedregel settes egne hunddyrkvoter som sikrer en større kontroll med den reproduserende del av bestanden. Jaktidsrammen for gaupe er 1. februar – 31. mars.

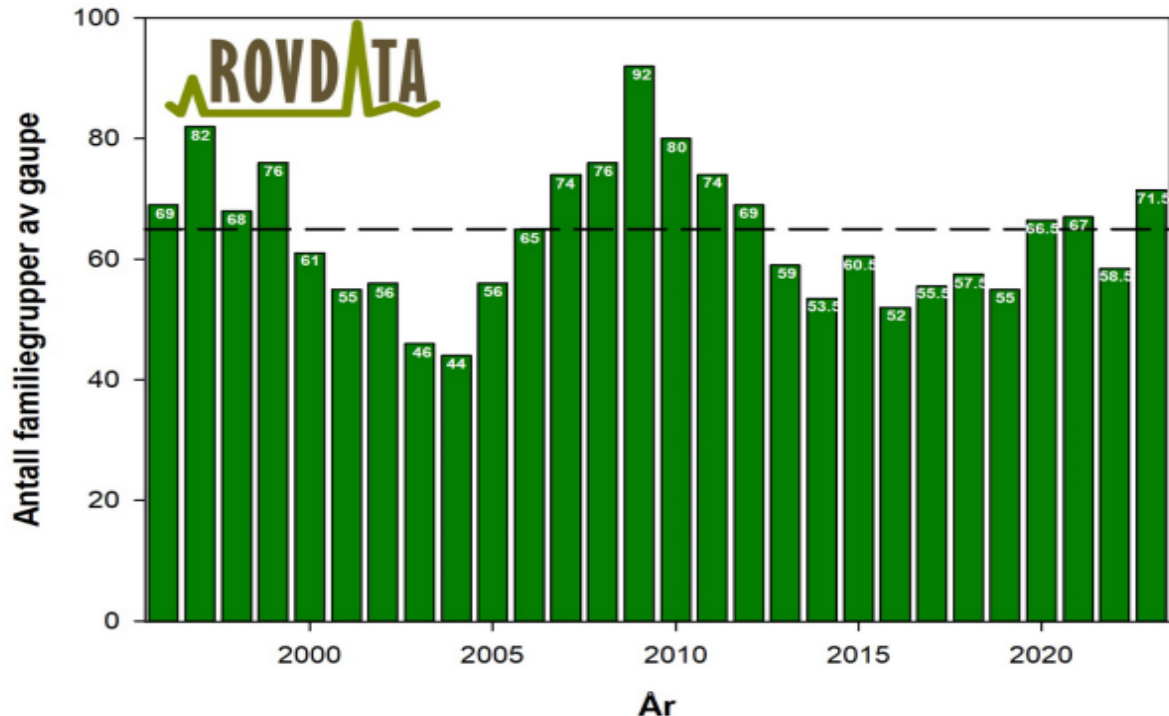
Bestandssituasjonen for gaupe

Den siste offisielle bestandsrapporten for gaupe er NINA-rapport 2307 «[Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2023](#)». Hvert år gjøres en beregning av antall familiegrupper på bakgrunn av observasjoner av familiegrupper over hele landet. Rovviltnemnda og Statsforvalteren har i samarbeid med bl.a. NJFF Oppland igangsatt en supplerende registrering av gaupe i fylket. Dette ble første gang gjennomført i 2007 og har senere blitt videreført og forsterket.

Det er også utviklet en prognosemodell for utviklingen av gaupebestanden i Norge. Mens beregningen av antallet familiegrupper tar utgangspunkt i forrige vinters familiegruppetellinger, gir prognosemodellen et estimat for antall familiegrupper før jakt i 2024. Grunnlaget for prognosen er registrerte familiegrupper og uttak av gaupe i 2023. Beregningen gjøres både på landsbasis og for den enkelte rovviltregion. Modellen gjør det også mulig å beregne hvordan ulike uttak av voksne hunddyr virker inn på antallet familiegrupper av gaupe to år frem i tid.

Registrering av familiegrupper

På landsbasis hadde gaupebestanden sin siste topp i 2009 med 92 ynglinger. Med unntak av årene 2020 og 2021, har bestanden vært under det nasjonale bestandsmålet siden 2013. I 2023 har det igjen vært en økning til over bestandsmålet med 71,5 påviste familiegrupper i Norge.

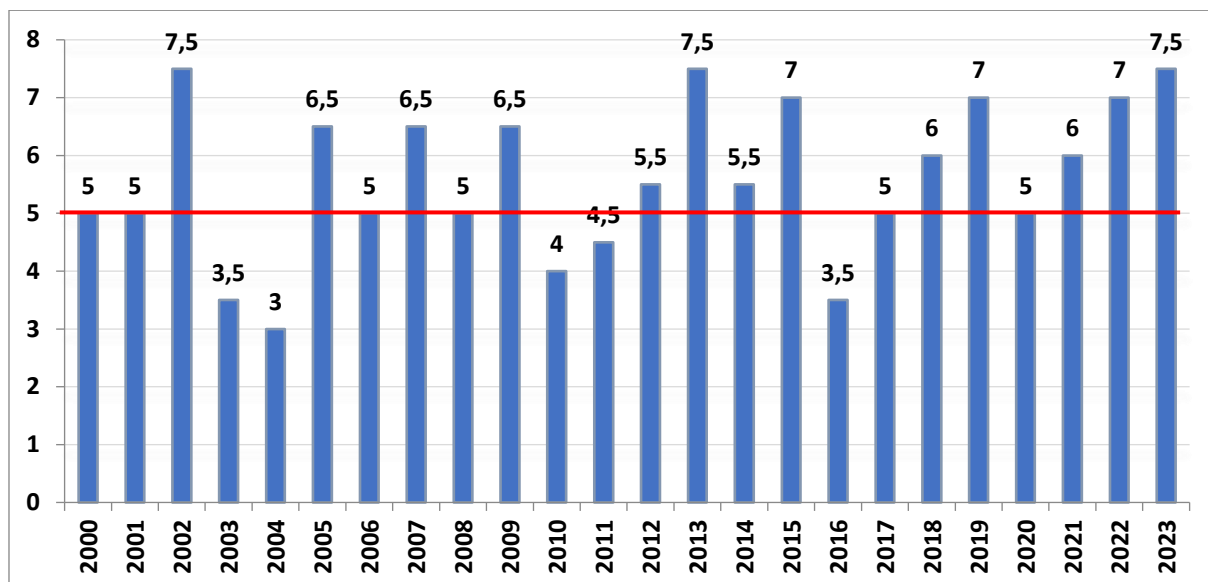

Figur 1: Antall familiegrupper av gaupe på landsbasis før jakt i perioden 1996–2023. Den stiplede linjen angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Antall familiegrupper i 2014 og senere år er ikke direkte sammenlignbart med tidligere år, da overvåkingsmetodikken er endret i forbindelse med samordningen med Sverige. Figuren er hentet fra NINA-rapport 2307.

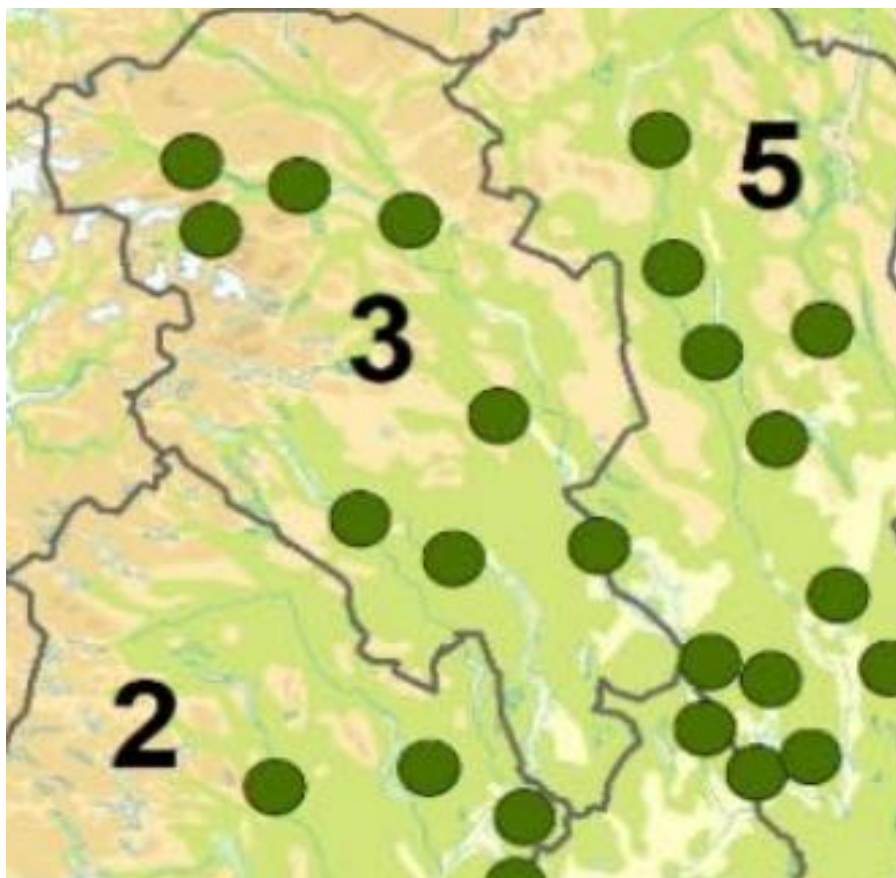

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3

I **region 3/ Oppland** er det regionale bestandsmålet på 5 ynglinger. I perioden 2021-2023 ble det registrert henholdsvis 6, 7 og 7,5 familiegrupper i regionen (figur 2). Dette gir et gjennomsnitt på 6,8 ynglinger for denne 3-års perioden, og bestandsmålet i regionen er dermed oppnådd. Av de 7,5 påviste familiegruppene har 2,5 sentrumspunkt innenfor forvaltningsområdet for gaupe.

Figur 2: Registrerte familiegrupper av gaupe i region 3/ Oppland 2000-2023. Den røde streken markerer bestandsmålet.

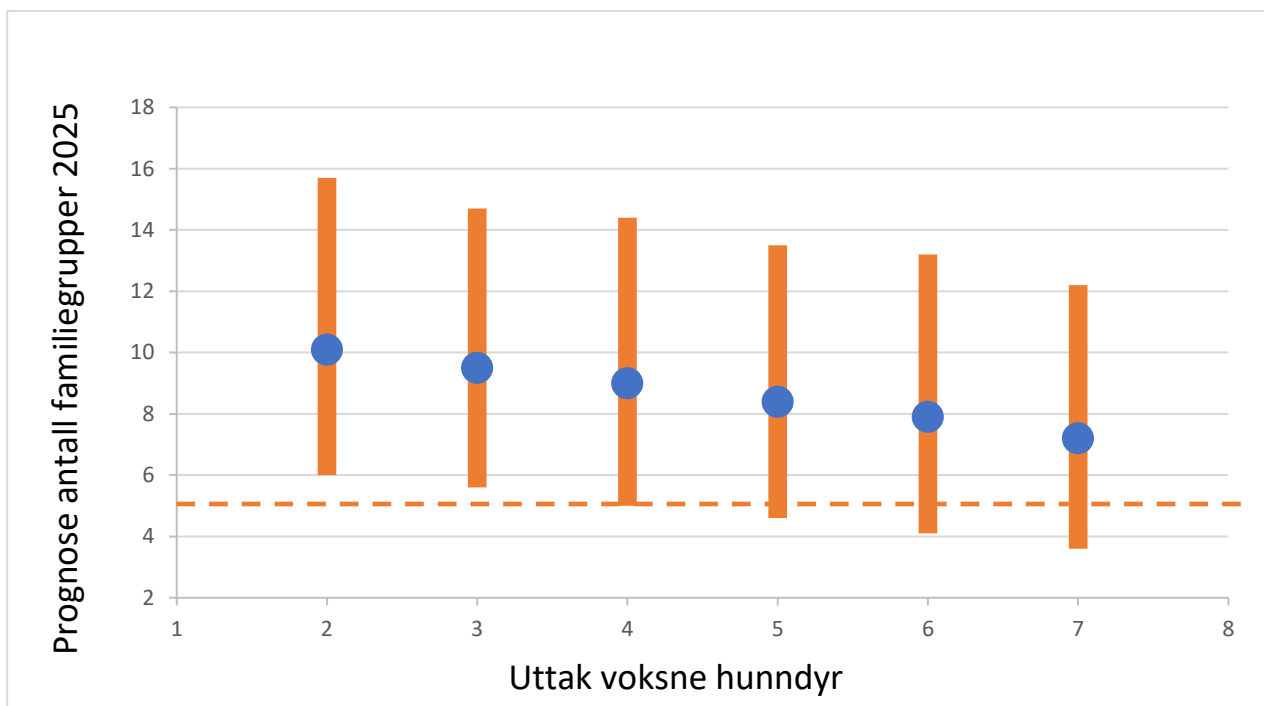

Figur 3: Registrerte familiegrupper av gaupe i Oppland og tilgrensende områder vinteren 2022/23.

Prognose over antall familiegrupper i 2024

Gjennom prognosemodellen er det beregnet at bestanden i region 3 trolig vil være rundt 8,2 familiegrupper i 2024. Det er samtidig bare 4 % sannsynlighet for at bestanden i region 3 vil ligge under bestandsmålet på 5 familiegrupper i 2024 (beregninger som fremgår i NINA-rapport 2307). Figuren under viser en prognose (blått punkt) for antallet familiegrupper før jakt i 2025 med ulikt uttak av voksne hunndyr vinteren 2024, og med et 75 % konfidensintervall som viser usikkerheten i beregningen (oransje kolonner). Beregningen er gjort med prognosemodellen på Rovdata sine nettsider.

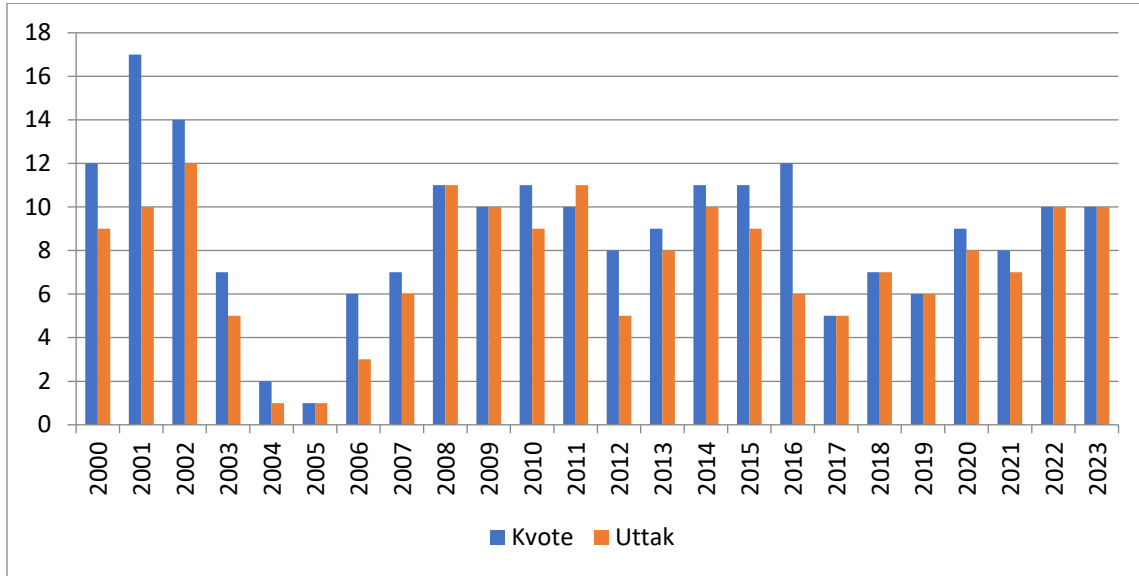
Figur 4: Prognose for antall familiegrupper av gaupe i region 3 før jakt i 2025, med uttak av 2-7 voksne hunndyr gjennom kvotejakt vinteren 2024. Blå punkter angir prognosen for antallet familiegrupper, oransje loddrett linje viser usikkerheten for prognosen med et 75 % konfidensintervall. Stiplet linje viser bestandsmålet for gaupe i region 3.

Skadefelling, kvotejakt og annen avgang

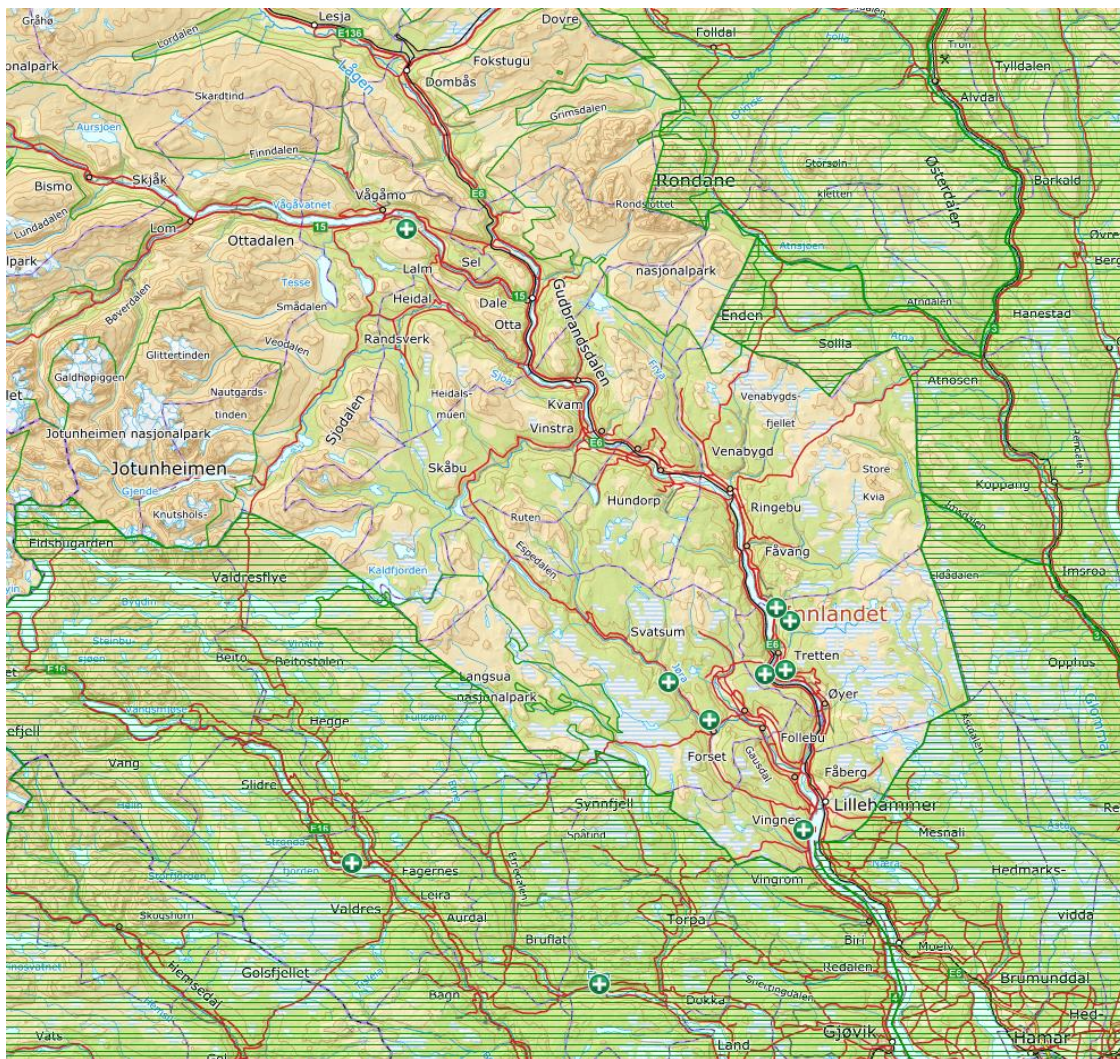
Under kvotejakta i 2023 ble det felt 10 dyr i region 3/ Oppland (figur 5). Av disse ble det felt 2 voksne hunngauper. Av de 10 dyra ble 8 felt utenfor forvaltningsområdet for gaupe og 2 dyr innenfor forvaltningsområdet (figur 6). Det ble ikke felt gaupe ved skadefelling i løpet av årets beitesesong. Så langt i 2023 er det heller ingen annen kjent irregulær avgang av gaupe.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3

Figur 5: Kvote og avgang av gaupe gjennom kvotejakt i Region 3/Oppland 2000-2023.

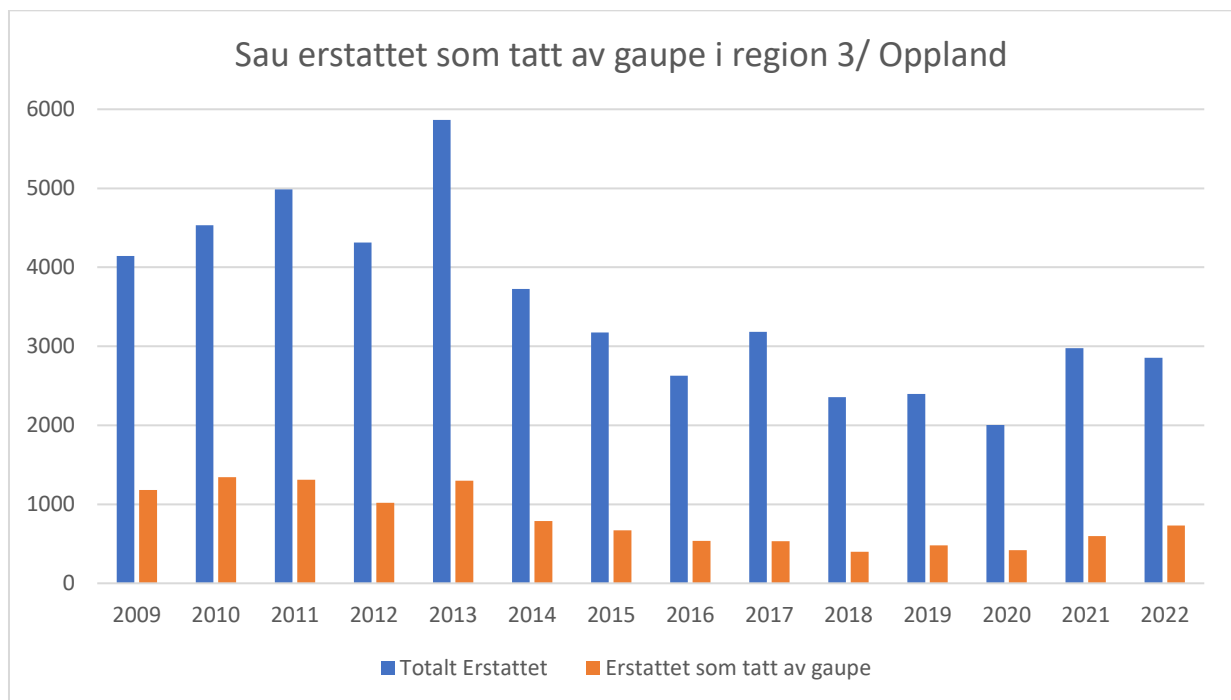
Figur 6: Felte gauper under kvotejakta i region 3 i 2023. Forvaltningsområdet for gaupe i grønn skravur.

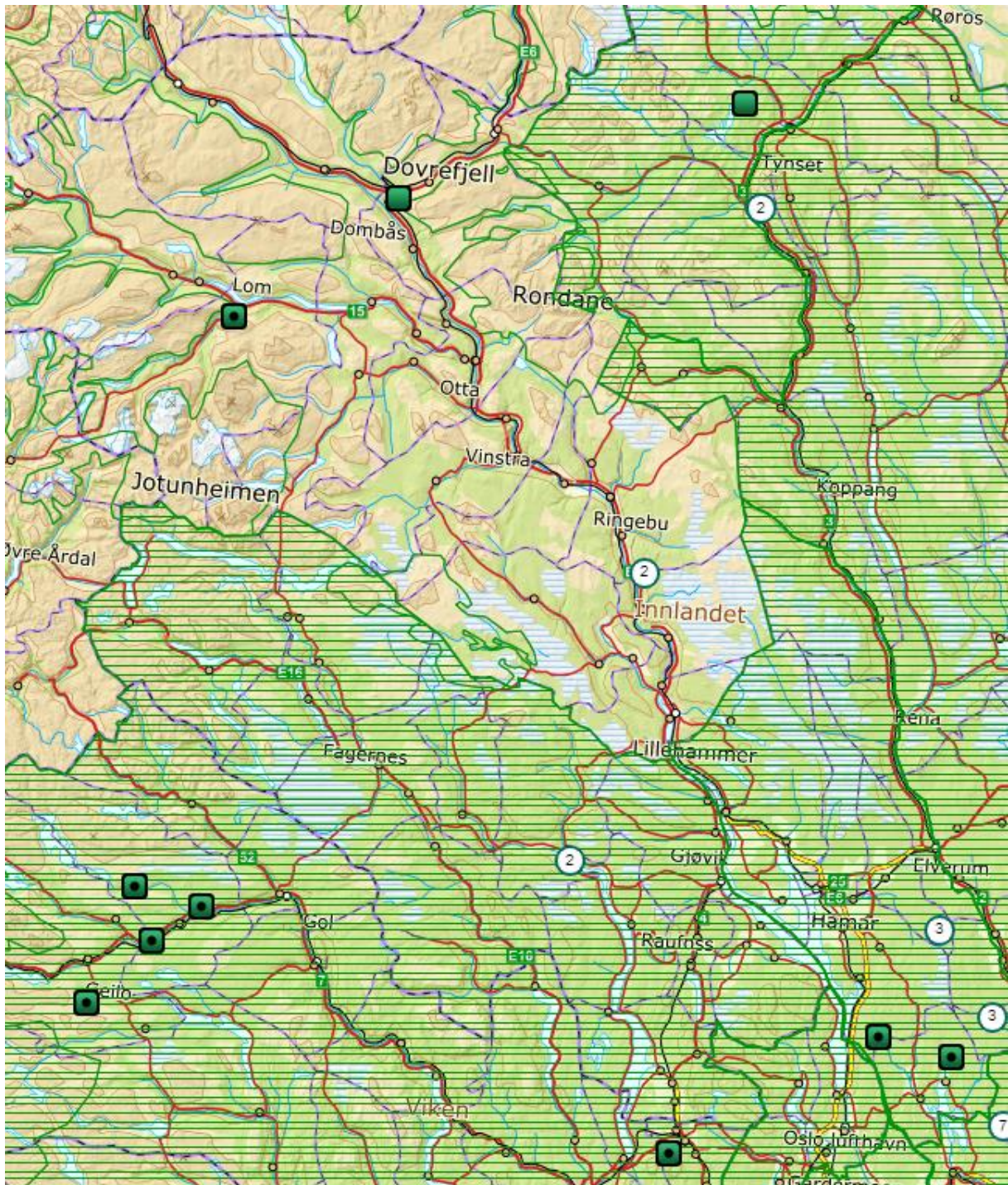
Taps- og skadesituasjonen for husdyr og tamrein på beite

I perioden 2005-2013 var antall sau erstattet som tatt av gaupe i region 3/Oppland relativt stabilt, med rundt 1400-1500 dyr erstattet årlig. Etter dette var det en nedgang i tapene, men igjen en økning i 2021 og 2022 med hhv. 596 og 730 sauer erstattet som tatt av gaupe (figur 7). I løpet av beitesesongen 2023 er det så langt dokumentert 6 skader på sau forårsaket av gaupe i region 3 (figur 8), mot 40 påviste skader i 2022. Søknadsfristen for erstatning av sau tapt til rovvilt er 1. november, og det foreligger derfor ikke tall fra erstatningsoppgjøret i 2023.

Det er de senere år ikke dokumentert tap av tamrein til gaupe i region 3, men det erstattes jevnlig noe tap.

Figur 7: Antallet sau erstattet totalt og sau erstattet som tatt av gaupe i region 3/ Oppland i perioden 2009 – 2022.

Figur 8: Dokumenterte og antatte gaupeskader på sau og tamrein i region 3/ Oppland og tilgrensende områder i 2023. Forvaltningsområdet for gaupe i grønn skravur.

Sekretariatets vurderinger

Rovviltnemndas myndighet

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11, når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndas myndighet skal for gaupe baseres på gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger.

Ifølge den siste offisielle bestandsrapporten for gaupe er gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 3/Oppland de tre siste årene (2021-2023) på 6,8. Bestanden ligger dermed over bestandsmålet på 5 ynglinger i regionen og nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd. Biologien og økologien til gaupe er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt.

“Føre-var-prinsippet” i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap til at nemnda kan fatte vedtak.

Biologien og økologien til gaupe er godt undersøkt, og gjennom nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus- og utvikling for arten nøye. Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for gaupe i region 3/ Oppland mener sekretariatet å ha tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for kvotejakt på gaupe, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragraf 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 3/ Oppland. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Kvoteg og avgrensning av jaktområder

Kvoteg

Det fremgår av naturmangfoldloven § 16 at høsting (jakt) bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Sekretariatet viser til at gaupebestanden i region 3/ Oppland har ligget over det regionale bestandsmålet de siste tre årene, med et gjennomsnitt på 6,8 ynglinger. I 2023 ble det påvist 7,5 familiegrupper av gaupe i regionen, og det har vært en økning i antallet familiegrupper over de siste tre årene. Gjennom prognosemodellen er det estimert en ytterligere økning til 8,2 familiegrupper før jakt i 2024 [75 % KI: 6,1–11,0]. Det er en samtidig svært lav risiko (4 %) for at bestanden vil ligge under det regionale bestandsmålet på 5 familiegrupper. Sekretariatet mener at det er rom for å åpne for jakt på gaupe i 2024, og at en ved fastsettelse av kvote bør ta sikte på en svak reduksjon av bestanden ned mot bestandsmålet.

For vinteren 2023 fastsatte rovviltneemnda en totalkvote på 10 dyr, hvorav 4 hunndyr over 1 år. Av kvoten ble det felt 2 voksne hunndyr. I figur 4 vises prognoser for antallet familiegrupper i bestanden vinteren 2025 med ulikt uttak av voksne hunndyr vinteren 2024. Det er viktig å merke seg at det er stor usikkerhet knyttet til estimatene. Usikkerheten blir større når modellen benyttes på regionsnivå, hvor det er et lavt antall familiegrupper. Beregningene viser at det med et relativt høyt uttak av voksne hunndyr, fortsatt er sannsynlig at bestanden vil ligge over bestandsmålet før jakt i 2025. Usikkerheten i prognosen tilsier samtidig at det er en risiko for at bestanden også kan havne godt under bestandsmålet med et for høyt uttak. Det er også viktig å være oppmerksom på at tilfeldigheter kan få stor betydning for bestandsutviklingen når man ser å så små populasjoner som innenfor rovviltregion 3.

Sekretariatet mener at det ut ifra siste tilgjengelige informasjon om bestandssituasjonen, kjent avgang av gaupe i regionen og prognoser for utvikling i bestanden, vil være forsvarlig med et uttak av inntil 5 voksne hunndyr gjennom kvotejakt vinteren 2024. Et slikt uttak kan medføre en nedgang i antallet familiegrupper frem mot neste vinter, samtidig er det lav risiko for at bestanden kommer under det regionale bestandsmålet. Sekretariatet anbefaler videre at totalkvoten settes til 12 gauper.

Tidligere år har familiegrupper av gaupe, dvs. der flere dyr går sammen, vært unntatt fra kvoten. I beiteprioritert område har det likevel vært åpnet for jakt på familiegrupper etter 1. mars, når det er mindre sannsynlighet for at familiegruppene går samlet. Begrunnelsen for dette har blant annet vært å unngå at hunndyrkvoten blir fylt raskt, samt at den skadeforebyggende effekten ved å skyte hunngauper/og eller unger er mindre enn å jakte på enkeltdyr, som oftest vil være hunndyr. Erfaringen fra de seneste årene viser imidlertid at totalkvoten i stor grad blir fylt før 1. mars, eller kort tid etterpå, og at det derfor har vært liten mulighet for å ta ut de voksne hunndyra som har gått sammen med sine unger.

Sekretariatet viser til at det de seneste årene er felt relativt få voksne hunndyr under kvotejakta, samtidig har antallet påviste familiegrupper økt de siste tre årene. Prognosen for 2024 anslår en ytterligere økning. Etter sekretariatets vurdering kan vilkåret om å unnta familiegrupper ha vært til hinder for å ta ut et tilstrekkelig antall voksne hunndyr i beiteprioritert områder til at bestanden kan holdes stabilt nært bestandsmålet. Med bakgrunn i dette anbefaler sekretariatet at det forsøksvis åpnes for å felle familiegrupper i beiteprioritert område allerede fra jaktstart 1. februar i kvotejakta 2024.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3

Det må da forventes at en del av kvoten blir belastet med unger. Den skadeforebyggende effekten kan være mindre ved uttak av unger. Det innebærer også at kvoten belastes med dyr som ikke er reproduktive og som normalt har en høyere naturlig dødelighet. Samtidig kan et høyere uttak av unge hunndyr ha negativ innvirkning på bestandsutviklingen på sikt. Dette er tatt med i vurderingen av størrelsen på totalkvoten.

Inndeling i jaktregioner

Sekretariatet viser til at hoveddelen av familiegruppene i regionen er påvist i beiteprioriterte områder, mens målsetningen med den sonebaserte forvaltningen er at bestandsmålet på sikt skal kunne nås innenfor forvaltningsområdet for gaupe. For å legge til rette for en større bestand av reproduserende individer innenfor forvaltningsområdet for gaupe, anbefaler sekretariatet derfor at familiegrupper fortsatt unntas i dette området gjennom hele jaktperioden. Samtidig anbefaler sekretariatet at en begrenset andel av kvoten kan felles innenfor forvaltningsområdet.

I beitesesongen 2023 er det flest dokumenterte skader i beiteprioritert område, mens det innenfor forvaltningsområdet for gaupe er registrert få skader. Hensynet til at den skadereduserende effekten av kvotejakten skal være størst mulig, underbygger dermed at det fastsettes en begrenset kvote innenfor forvaltningsområdet for gaupe, mens hoveddelen av uttaket rettes mot beiteprioritert område.

Sekretariatet anbefaler at det av totalkvoten på 12 gauper, hvorav 5 hunndyr over 1 år, maksimalt kan felles 2 gauper, hvorav 1 hunndyr over 1 år innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Hensikten er å redusere antallet gauper i beiteprioriterte områder og samtidig legge til rette for at bestandsmålet på sikt kan oppnås innenfor forvaltningsområdet for gaupe.

Etter sekretariatets syn bør det ikke legges opp til at jaktområder slås sammen mot slutten av jakta, eller at det holdes igjen tilleggdyr som fordeles underveis i jakta. Dette vil svekke hensikten med den differensierte kvoten som her er foreslått. Siden 2020 har jakta i regionen vært fordelt på bare to jaktområder. Dette anbefales videreført også i 2024.

Sekretariatets konklusjon

Gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 3/ Oppland de tre siste årene er over bestandsmålet og rovviltneemnda har myndighet til å vedta kvote for kvotejakt på gaupe i 2024. Ut ifra bestandssituasjonen og prognoser for utvikling i bestanden, mener sekretariatet at det er et høstingsverdig overskudd av gaupe i region 3. Sekretariatet anbefaler at rovviltneemnda fastsetter en totalkvote på 12 gauper, hvorav maksimalt 5 hunndyr over 1 år for kvotejakt vinteren 2024. Av denne kvoten anbefaler sekretariatet at det maksimalt kan felles 2 gauper, hvorav 1 hunndyr over 1 år innenfor forvaltningsområdet for gaupe, samt at familiegrupper unntas fra jakt innenfor forvaltningsområdet for gaupe gjennom hele jaktperioden

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Therese Ruud
seniorrådgiver